

21. prosinca 2018.

broj 134

KU ZI S?! LIST ZA MLADEŽ

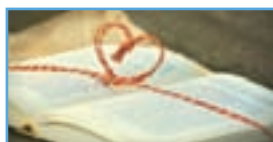

6

NJIVE DJETINJSTVA

Nagrađeni literarni radovi

10

BLAGDANSKO

VRIJEME

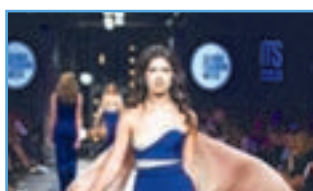
Knjiga pod bor

19

GLAZBA

Najbolje iz 2018.

21

REPORTAŽA

Serbia Fashion Week

2

FOTO MJESECA

Najbolji recitatori u Osijeku

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Ana Parčetić,

Andrea I. Darabašić, Ivan Benčik,

Kristina Ivković Ivandekić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Vedran Jegić

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama

FASADE I DOMOVI

Živimo, na žalost, ili na sreću, u vremenu fasada. Za one koji ne znaju, fasada je vanjski izgled kuće ili objekta. Kao ljudi, danas smo osobnost sveli na fasadu. Svoje fasade odlučno gradimo preko društvenih mreža i sakrivamo se od sebe preko *lajkova* i pohvala. Tako i ja, kao mladi pjesnik i novinar, objavljujem svoje tekstove i čekam *lajkove*. Sveli smo sve na fasadne radove, a tako se svijetu preko društvenih mreža predstavljamo kao savršeni. Savršeni i zreli ljudi s jedva 22 godine ili mlađi. Ovdje nudim jedno drugačije razmišljanje.

Kada gledamo stambene objekte, obično primijetimo one koje po svojoj građi odaju najviše, dakle one velike i sređene fasade nam govore gdje je dom. Naime, napraviti kuću i napraviti dom nisu iste stvari. Isto tako vrijedi i za nas same. Naša osobna fasada može biti dobra i fino uređena, ali ne mora predstavljati ništa korisno na duge staze. Razlika između kuće i doma, između fasade i unutrašnjosti je jedna šetnja u mraku, u kojoj sami šetamo, bez ikog, bez buke, bez muzike, bez ničega. Samo mi, naše misli i naše emocije. Najpotrebnije za zdravog čovjeka je da sjedne i priča sam sa sobom. Učeni smo da to rade samo »ludi« ljudi, međutim isto kako upoznajemo druge ljude na taj način upoznajemo i sebe, a ako poznamo sebe i svoje psihičke dimenzije, možemo ih onda unaprijediti i predstaviti svijetu.

U svakome od nas negdje leži skriven nedorađeni dijamant koji čeka da ga pronađemo, da ga njegujemo i radimo mukotrpno na njemu. Svatko od nas posjeduje neku vrijednost i kvalitetu. Potrebno je samo da zasjednemo sami sa sobom i upoznamo se. Potrebno je da prigrlimo sebe. Najveći je čovjek koji zna svoje mane i svoje vrline. Najveći čovjek svoje vrline njeguje, a mane ispravlja. Najveći čovjek prima kritike i ne čeka samo *lajkove*. Kada bismo sagledali sebe sada – bismo li bili zadovoljni onim što vidimo? Ili pak ima mjesta za dorade i pravke?

Imajte hrabrosti sjesti pred zrcalo ili prošetati u tišini. Imajte snage upoznati sami sebe i uvidjet ćete da ste veliki i snažni kao junaci iz omiljenih filmova i knjiga. Spoznajmo sami sebe i radimo na sebi. Ostalo će doći naknadno. Fasade koje moderno društvo gura u prvi plan neće dovesti do toga da imamo dom u samima sebi. Dom se gradi godinama. Ako ga želimo, moramo se potruditi. Ako smo objektivno svjesni svoje snage i veličine, onda nas svijet ne može srušiti na pod. Ako smo svjesni sebe, možemo mijenjati i sebe i svijet. Međutim, da bismo promijenili svijet moramo prvo promijeniti sebe. Stoga upoznajmo same sebe, zaista jesmo dijamanti u mraku. Dajmo sebi malo toga sjaja!

Vedran Horvacki

Pripreme za državnu maturu

Za maturante koji planiraju polagati državnu maturu u Hrvatskoj, Hrvatsko nacionalno vijeće organizira pripremnu nastavu iz hrvatskog jezika i književnosti. Nedavno je održan prvi pripremni sat. Sate vode profesori **Ana Gaković** i **Sanjin Ivašić**. Svi zainteresirani za pripreme za državnu maturu još uvijek se mogu priključiti. Vrijeme održavanja priprema je četvrtkom u 19.30 sati u prostorijama HNV-a.

Inače, prijave ispita državne mature za ljetni rok 2018./19. godine u Hrvatskoj počele su već 1. prosinca, a traju do 15. veljače 2019. godine u 12 sati! Maturanti koji se odluče studirati u Hrvatskoj potrebno je da se u navedenom terminu prijave putem stranice www.postani-student.hr. Prijave u sustav različite su za pojedine kategorije pristupnika te je važno pratiti naslovnicu mrežne stranice www.ncvvo.hr i

www.postani-student.hr na kojima će biti objavljene sve potrebne informacije kao i važni datumi i rokovi.

Kako bi se studiralo u Hrvatskoj, kao pripadnik hrvatskog naroda iz izvandomovinstva, potrebno je prethodno postati državljaninom Republike Hrvatske.

Natječaj Ureda pučkog pravobranitelja Subotice

Tri najbolja rada na hrvatskom jeziku

4

Povodom obilježavanja Dana ljudskih prava dodijeljene su nagrade pobjednicima literarnog natječaja koji je raspisao Ured pučkog pravobranitelja Subotice. Tradicionalno su dodijeljene i nagrade za tri najbolja rada napisana na hrvatskom jeziku. Prvo mjesto pripalo je **Martini Buljovčić** (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica, 3. f), drugo **Mariju Evetoviću** (Politehnička škola, Subotica, AT 4), dok je treće mjesto zauzela **Dragana Štetaković** (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica, 4. f). Prvonagrađeni rad možete pročitati u ovom broju *KUŽIŠ?!-a*, na stranici broj 5.

Ured pučkog pravobranitelja već šestu godinu raspisuje literarni natječaj na srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku namijenjen subotičkim srednjoškolcima, kako bi na prigodan način obilježio 10. prosinac, Dan ljudskih prava, te potaknuo mlade da razmišljaju i pišu o jednakostima i različitostima u društvu. Ovogodišnje teme su bile *Razumjeti, a ne suditi* i *Otići ili ostati*, a pristiglo je ukupno 66 radova.

Srednja škola

Mikulaš u Politehničkoj školi

Blagdan sv. Nikole, ili popularno zvani Mikulaš, obilježen je i u srednjoj Politehničkoj školi u Subotici. Učenici hrvatskog odjela Politehničke škole **Lea Pečerić** i **Dino Avdić** bili su prigodno odjeveni, te za štandom sa slatkišima, poput pravog Mikulaša, uveseljavali svoje prijatelje. Aktivno su sudjelovale i njihove kolegice i kolege iz odjela, budući arhitektonski tehničari, kao i pomoćnici ravnatelja škole **Dendi Arančić Danča** i **Natalija Jakovljević** i prof. matematike i razrednica odjela **Ivana Sekulić**. Događaj su fotografски zabilježile maturantice **Valentina Bačlija** i **Iris Andrašić**.

Otići ili ostati

Tišina. Tama. Mala kazaljka na zidnome satu drugi put se toga dana približavala broju šest dok je mrak već svim snagama grlio grad. Nigdje nikoga oko mene. Buka. Odbljesci svjetlosti. Pričinjava mi se mumlanje, neuspješno suzdržani vriskovi, glasni jecaji. Tijelo mi unaprijed drhti u strahu od onoga što se može dogoditi kroz nekoliko sati dok mi pred očima isprekidane slike ruke koja se diže visoko, a zatim svom težinom pada ka meni, na moj obraz, podlakticu, kuk, slike noge koja se neviđenom brzinom približava mojoj ostavljajući bolni trag na njoj. Suzdržavam suze. Iako nema nikoga tko bi ih osuđivao, skupljam ih u sebi nadajući se samo da me jednoga dana neće potopiti iznutra. Gotovo da ne mogu ni disati kako spada.

Podižem pogled sa svojih kratkih noktiju na kojima se crveni lak već počeo ljuštiti i nađem se oči u oči sa slikom nasmijane mene i čovjeka za kojeg sam mislila da je onaj pravi, čovjeka kojeg sam nakon tog dana kada sam pred njega izašla u bijeloj dugoj haljini vidjela svega nekoliko puta. No, svaki taj put bio je dovoljan da iznova uvjerim sebe da više neće podići ruku na mene, da će se promijeniti, da će se vratiti čovjek kojeg sam voljela. Ali svaki put jedino što se vratilo bili su poprječni pogledi, pogrdne riječi, udarci. No, i usprkos svemu tome uvijek sam birala ostati ispred otići.

Sjedeti na jednom mjestu i čekati sudbinu da me stigne bilo je teže nego uvjeriti sebe da sam sama kriva za ono što proživljavam i da je jedino što mi preostaje trpjeti. Ustajem sa svijetle sofe i prilazim prozoru koji se pružao gotovo prijeko cijelog zida. Stajem uz kraj prozora sakrivena čempresom od ulice. Ulična svjetiljka zatreperi i na trenutak me ostavi u mraku. Automobil zastane ispred kuće i svojim svjetlima me zaslijepi, a ja gotovo neprimjetno poskočim kada mi srce na trenutak u strahu stane. Automobil nastavi dalje i ja duboko udahnem shvaćajući da je to samo jedan od mnogih koji zastanu kako bi kroz prozor provirili u unutrašnjost naizgled toplog i sretnog doma. Ulicom ponovno zavlada tišina.

Prebacim pogled s ulice na moj odraz u staklu prozora. Gotovo se ne prepoznajem. Pletenica koju sam toga jutra isplela od kose nazire se samo u tragovima. Tamnocrvenog karmina na mojim usnama gotovo da više ni nema, te je posjekotina koja se pruža duž cijele donje usne ponovo otkrivena. Obgrlim svoje tijelo nemoćnim rukama i osjetim kako me svaka modrica pod prstima još više boli, kako mi bol presijeca dušu, zadire u srce. Podignem rukav bijele košulje i nježno prstima prijeđem po šarenoj podlaktici. Sada već žuta modrica koju sam zadobila prije dva tjedna

kada sam prosula sav alkohol koji smo imali u kući se slabo nazire, no znam da ni neće proći u potpunosti, a zamijenit će je druga, nova, bolnija. Modrica koja se pojavila na mom tijelu nakon što sam jednog dana ostala duže na poslu i on nije mogao otići na piće s prijateljima sada je zelene boje, dok ona nastala jučer kada sam slučajno presolila juhu još uvijek je tamna, gotovo crna. Oči mi ponovno zasuze, a ja sklonim pogled sa svog tijela i usmjerim ga ka zvijezdama.

Nebo je vedro i svaka zvijezda treperi za sebe čuvajući neki od mojih davnih snova, i svaka je odlučila da me baš danas podsjeti na njih. U mislima se vraćam u vrijeme prije vjenčanja kada sam sanjala o našim zajedničkim večerima, tihoj glazbi sa starog gramofona, čokoladnim kolačima na stolu, a onda se sjetim da je vatra u peći već odavno dogorjela i da u kuhinji stoji u potpunosti ispijena boca viskija. Nasmijem se na pomisao kako sam u srednjoj školi sanjala da postanem pedijatrica, kako nisam izostajala sa sati, kako sam nabavljala i dodatne knjige, kako sam na kraju ostala medicinska sestra koja ne smije obući bijelu suknju da ljudi ne bi posumnjali. Onda se vratim u osnovnu školu i sjetim se kako sam tada najviše željela putovati, posjećivati mnoge zemlje, otkrivati različite kulture, upoznavati nove ljude. A ja sam pečate u putovnici zamijenila modricama po svom tijelu. Pronađem na nebu zvijezdu najbližu mjesecu i sjetim se kako sam igrajući se s lutkama kose povezane u dvije pletenice nalik onoj koju sam danas imala i s dvije crvene mašne na njima željela zauvijek ostati tako spokojna i nasmijana. Mijenjala bih ovu kuću i za stan u potkrovlju ako bih tada imala ono malo sreće o kojoj sam oduvijek sanjala.

S kata se začuje dječji plač i ja pohitam ka ružičastoj sobi. Blago odškrinem vrata i provučem se unutra te priđem krevetiću. Mjesečina se s prozora prosipa po licu malene djevojčice. Plač prelazi u kikut, a ona pruža svoje ručice k meni. Polako ju podižem i prislanjam uz sebe. Ne osjetim više niti jednu bol. Slušajući njen zvonki smijeh srce mi staje na pomisao da bi ona mogla proživljavati jednoga dana isto što i ja, da bi i ona svakoga dana mogla strahovati od bolničkog kreveta i napuklog rebra. I tada shvaćam da se nešto mora promijeniti, da ja nešto moram promijeniti. Više ne želim zatvarati oči i spuštati glavu pred svojim snovima znajući da se mnogi od njih neće ostvariti. Više ne želim i ne smijem dopuštati da moj život bude u tuđim rukama. I zato ovoga puta napokon biram otići ispred ostati – zbog sebe i svoje sreće.

Martina Buljovčić,

3. f, Gimnazija Svetozar Marković, Subotica

Njive djetinjstva: Nagrađeni literarni radovi

U čast 100. obljetnice rođenja subotičkog pjesnika **Jakova Kopilovića** (1918.-1996.), Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatsko nacionalno vijeće i NIU *Hrvatska riječ* raspisali su likovni i literarni natječaj za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili izučavaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Nagrade su proglašene na svečanoj akademiji održanoj koncem studenoga u Subotici, a u ovom broju KUŽIŠ?!-a donosimo vam najbolje literarne i likovne radove u jednoj od kategorija: u kategoriji viših razreda osnovne škole. Napomena: u obje kategorije postoje po dva trećenagrađena rada.

Prvonagrađeni literarni rad

Njive djetinjstva

Ja sam dite iz ravnice i u svom srcu nosim salaše, naše običaje i zvuke tamburice.

Od didinog salaša nema boljeg i lipčeg mišta na svitu. Svako godišnje doba oblači salaš u novo ruvo. Zimi je to bili kaput koji ogrne krovove i drveće, a po zemlji prostre bili tepih. Mir i tišinu zimskog jutra narušava graja ljudi i dice dok se spremaju za disnotor.

Zimu će zaminit proliće koje će salaš obući u lipu zelenu haljinu. Bagremi oko salaša širiće miris bilog cvića.

Doće nam i to lito koje će salaš obući u zlatnu boju žita. Nakon vršidbe zafalićemo Bogu i proslaviti Dužijancu kod dide na salašu.

A onda će kiše i magla sakrit salaš od pogleda ljudi. Sve ove promene pratiće zvuci tambure. Nekada tužni, a nekada veseli, ali uvijek razgaljuju ravničarsku dušu. Cilo vrime pratiće nas pisma koja kaže: »Ne dirajte mi ravnice!«.

Dunja Vojnić Hajduk,
8. razred, OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica

Drugonagrađeni literarni rad

Moje djetinjstvo

Kada se sjetim kako mi je bilo dok sam bila dijete, obuzme me neki osjećaj sjete.

Kako su bili lijepi dani,
kada sam pomagala svojoj nani.

Svako igranje s drugom djecom
i maženje s mojim zecom.

Svaki trenutak u mom djetinjstvu
provela sam u pravom zadovoljstvu.

Iako moje djetinjstvo još nije završeno,
do sada je bilo savršeno.

Vidjet ćemo kako će dalje biti,
o tome ne želim još sanjariti.

Ana Skenderović,
8. razred, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut

Trećenagrađeni literarni rad

Njive djetinjstva

Moje djetinjstvo obilježila je Dužijanica, salaš i njive oko njega.

Dužijanica ima posebno mjesto u mom srcu, volim oblačiti bunjevačku nošnju i tako svečano odjevena zahvaljivati Bogu za plodove s naših njiva.

Već jedanaest godina sudjelujem na Dužijanci s obitelji. Na svečanoj misi se svi okupimo i obučeni u najsvečanije nošnje. Svi nas gledaju i dive se ljepoti naših nošnji, a najviše bandašu i bandašici koji nose kruh od novog žita. Nakon mise u svečanoj povorci idemo kroz grad do glavnoga trga.

Dužijanica ima više dijelova, meni najdraži dan je natjecanje risara i risaruša i natjecanje u kuhanju tarane. Toga dana se uvijek natječe i moj tata. Jako volim jesti taranu, pa se zato posebno radujem tom danu.

Miris zemlje koji se širi s njive na kojoj je natjecanje podsjeća me na ujin salaš i slobodu koju tamo imam. Mogu vikati, trčati i raditi što god poželim. Voljela bih živjeti na salašu, ali trenutno to nije moguće. Djeca na salašu nisu kao gradska jer iako teže životu u gradu uživaju u toj slobodi koju salaš pruža. Oko salaša su prostrane njive raznih boja.

Nadam se da će zauvijek biti salaša i njiva i da to zemljište nikada neće postati tržišni centar.

Volim Suboticu, njezine njive i salaše.

Terezija Sekereš,
6. razred, OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Trećenagrađeni literarni rad

Njive djetinjstva

Otišla sam na salaš u posjet baki i djedu. Sjela sam na stolac pokraj otvorenoga prozora i promatrala sam njivu.

Njiva me je odvela u prošle dane. Odvela me je u dane kada sam bila dijete pa sam trčala po njivi. Kao i svaku jesen ranije, i ovu osjećam poznate mirise. Miris je to toliko mi dragog, pečenoga kestenja. Blagi vjetar polako se šulja u sobu. Miluje mi obraze, a potom me bakin glas budi iz sanjarenja. Zove me u kuhinju kako bih joj pomogla oko ručka. Ustajem i odlazim do bake. Sretna sam što joj mogu pomoći jer znam da ti dani neće trajati vječno i da će mi silno nedostajati. Nakon što sam pomogla baki, žurim van kako bih pomogla djedu skupiti lišće po dvorištu. Čim prije završimo sav posao, moći ćemo sjesti svi zajedno za stol i uživati u okusima jela koje je baka spremila s toliko ljubavi...

Dok sjedimo za stolom, i dalje čujem vjetar koji sve glasnije huči vani, a meni ne smeta; meni je toplo jer pokraj mene su moji najdraži baka i djed.

Vanja Dubajić,
7. razred, OŠ Matija Gubec, Tavankut

1. mjesto: Sara Uršal,
6. razred, OŠ Ivan Milutinović, Subotica

8

2. mjesto: Valentina Ostrogonac,
8. razred, OŠ Moša Pijade, Bereg

Njive djetinjstva: Nagrađeni likovni radovi

3. mjesto: Andrija Mandić,
6. razred, OŠ Matko Vuković, Subotica

9

3. mjesto: Matija Ivković Ivandekić,
6. razred, OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Knjiga na dar, knjiga pod bor

Blagdansko vrijeme pravi je trenutak za darivanje. Darivati možemo i trebamo tijekom cijele godine: osmijehom, lijepim riječima, nesebičnom pomoći, izdvajanjem vremena za nekoga. No, u ovo vrijeme godine budemo inspirirani za darivanje nečega opipljivog, što će dragu osobu podsjećati na našu pažnju i ljubav. Novčana vrijednost materijalnoga dara nije nužno i pokazatelj ljubavi i naklonosti prema osobi. Najvažnije je odabrati pravi dar, koji će se svidjeti onomu kome je namijenjen.

10

jenjen. U moru različitih ideja, ili pak u nedostatku istih, možemo posegnuti za provjerenim. Darivati nekoga knjigom uvijek je dobra ideja. Ne vole svi čitati beletristiku, ali svatko ima neko područje koje ga privlači. Ukoliko ne poznajemo dovoljno dobro nečije čitateljske ukuse i navike, možemo i pogriješiti, ali, kad uspijemo nekomu izabrati pravu knjigu, izazvat ćemo oduševljenje.

Lijepa književnost

Za početak odabrat ćemo nešto za ljubitelje lijepe književnosti. Ono s čime nikada ne možemo pogriješiti jesu djela koja su postala klasici. Hoće li to biti netko od velikih ruskih pisaca ili netko s našega govornoga podneblja, izbor je vaš. Lijepo izdanje (i dobar prijevod) klasika dar su za cijeli život. Darujući knjigu nismo darovali samo materijalni predmet, darovali smo i iskustvo koje dolazi s čitanjem. S djelima koja datiraju iz ranijih razdoblja može se dogoditi nerazumijevanje jezika djela, te ćemo se radije opredijeliti za djela novijega datuma. Jedini književni nobelovac s ovih prostora je **Ivo Andrić**. Ako želimo nekome priuštiti dugo i uzbudljivo putovanje u povijest i upoznavanje s likovima koji su toliko upečatljivi da ih nikada ne mogu zaboraviti, mogli bismo im pokloniti roman-kroniku *Na Drini ćuprija*. *Prokleta avlija*, djelo o kojem je toliko pisano, a prevođeno na mnoge jezike također ne treba posebno navoditi. Kod nekih Andrić izaziva strah zbog svoje opširnosti i jer je dijelom školske lektire,

ali prepustiti se čitanju njegovih velikih djela je kao polazak na putovanje velikom rijekom.

Nedostatak motivacije?

Možda ne vole svi čitati, ali sigurno svatko želi biti uspješniji u onome što voli i radi. Suvremena nakladnička djelatnost u svijetu bilježi veliki porast takozvanih knjiga samopomoći. Premda ovakva djela nemaju književnu vrijednost, ipak i među njima postoje ona koja su bolje ocijenjena od stručnjaka. Jedna od takvih je knjiga poznatoga motivacijskoga govornika **Briana Tracyja** *Pojedi tu žabu*. Riječ je o knjizi koja se bavi problemom nedostatka vremena i načinima na koje se uspješni ljudi bore s istim. Glavna preporuka je ne gubiti vrijeme, odabrati najvažnije zadatke i na njih se usredotočiti. Ako znate nekoga tko želi bolje koristiti svoje vrijeme, imate naslov!

Ne voli čitati, ali voli fotografirati

To nije nikakva prepreka da mu darujete knjigu, ali ne bilo kakvu. Kako sam naslov kaže *Digitalna fotografija – priručnik koji nedostaje* objavljena je 2012. i iako možda nije najnovija u svijetu tehnologije u brzom razvitku, možda je ipak najsveobuhvatnija. U fotografskom dijelu knjiga razmatra umjetničke čimbenike: kompoziciju, osvjetljenje, ekspoziciju i njihovu primjenu. U digitalnom dijelu opisano je sve ono što slijedi nakon snimanja fotografije; upotreba programa za njeno uređivanje....

Možda čitati ne mora, ali jesti mora

U vrijeme ekspanzije različitih kuharskih programa i emisija ipak je lijepo imati šareno i bogato izdanje gdje su na jednom mjestu, na primjer, petnaestominutni recepti. Ukusno jelo, pa još skuhanu za 15 minuta, vjerujem da bi se ova ideja svakome mogla svidjeti. Poznati svjetski kuhar **Jamie Oliver** osmislio je ovu knjigu kao svakodnevni priručnik za pripremanje ukusnih jela. Spojivši okuse iz različitih krajeva svijeta, imao je ideju da oni koji uz njega kuhaju manje provedu kuhajući, a više vremena uživajući u hrani, najbolje u društvu.

Što god izaberete za svoje bližnje, obitelj i prijatelje ne zaboravite im napisati i lijepu i iskrenu posvetu. To će vašemu daru dodati vrijednost za cijeli život.

Klara Dulić

NIMA SPLITA DO SPLITA

Dragi srednjoškolci, i ovog se puta obraćam vama, koji bi možda sljedeću godinu, možda za dvije, željeli upisati fakultet. Pisao sam o studentskom životu uopćeno i pisao sam vam o životu u studentskom domu. Sada bih vam opisao Split, mjesto gdje studiram od 2015. godine.

More

Prva stvar koja ljudima padne na pamet kada spomenem Split je more. I ne mogu ih kriviti jer je moja reakcija bila ista kad sam odlučivao gdje upisati fakultet: »Hej, pa mogu ljetovati svaki dan!«. Iako nije baš svaki dan jer i mi imamo zimu, mogu reći da je poseban ugođaj otići popiti kavu s pogledom na more. Nisu uzalud pjesme pisane o njemu, ima nešto tu što pruža neki poseban osjećaj. A tek kad dođe ljepše vrijeme... Također, uz Mediteran ide i mediteranska klima. U prijevodu, imamo više toplijih dana. Za kupanje u moru ima više mjesta po gradu s uređenim plažama ili, za one koji preferiraju malo drugačije, stijene uz more mogu dati jedan lijepi ugođaj a uvijek možeš naći neki lagani ulaz u more. Iz osobnog iskustva, najkasnije što sam se kupao u moru bilo je točno 15. studenoga. Naravno, one izdržljivije ništa ne sprječava kupati se i u prosincu.

Svakodnevni život

Ako ste smješteni u nekom od domova, najvjerojatnije vam je i fakultet vrlo blizu. U Splitu se radi na tome da se probaju fakulteti svi staviti što bliže jedan drugome, što im za sada uspijeva. Ako vam se slučajno dom nalazi na drugoj strani grada, odmah ispod slavnog Marjana, onda vam je autobusna linija povezana tako da staje ispred doma i ostavlja vas ispred fakulteta. No, Split nije tako veliki grad. Ja sam prestao koristiti javni prijevoz (jednim dijelom jer sam sada blizu fakulteta), jer je sve udaljeno maksimalno pola sata pješaćenja. Hoćete otići popiti kavu na rivi ili prošetati Dioklecijanovom palačom, sve vam je to tu negdje blizu.

Što se tiče hrane, studenti nemaju potrebu hraniti se drugdje sem menze. Tamo imaš sve što ti treba. Sada su malo proširili ponudu deserata s nekim čokoladicama i jogurtima. Menzi ima po gradu, ne samo oko fakulteta.

Rekreacija

Za one koji vole rekreaciju, Marjan je vrlo popularno mjesto za »džoging« ili vožnju bicikle. Tamo je napravljen put za trčanje, a naravno, uvijek možeš penjati se cestama po Marjanu i otići gore do vidikovca. Kao i svaki vidikovac i ovaj je vrijedan truda, pogotovo što ima odličan pogled na otoke koji se nalaze u blizini Splita. Također, uvijek se ove aktivnosti mogu i raditi cestom uz more. To nećete naći na puno mjesta.

Učenje izvan doma

Što se tiče učenja, ako ste jedna od osoba koja voli učiti u sobi, onda vam nemam što govoriti. Studentski domovi imaju minimalno jedan stol za učenje u sobi, tako da ste tu osigurani. No, ako ste više *fan* atmosfere učenja koja se osjeti u zraku, na raspolaganju su vam Sveučilišna knjižnica (s mogućnošću besplatnog korištenja knjiga unutar knjižnice), Gradska knjižnica (koja zahtijeva određeni iznos godišnje za korištenje knjiga i izvan knjižnice) te postoje učione unutar studentskih domova koje služe isključivo za učenje i gdje se održava tišina. Također, unutar knjižnica imate prostorije za grupni rad, ako se radi na nekom seminaru ili projektu. Na raspolaganju su u Sveučilišnoj knjižnici i računala s internetom. Svaki student dobije svoj korisnički račun i preko njega se prijavljuje.

Izlasci

Split je turistički grad i sukladno tome tu se može naći svega pametnog i manje pametnog. Od izlaznih noćnih klubova sumnjivog morala do mjesta koje prodaju isključivo pivo s preko 100 vrsta na izboru ili opuštenih kafića sa svirkama gdje ćete naći uvijek dobro poznate klasike ili onih s malo modernijom crtom. Sve u svemu, ima svega. Za studente vjerojatno je najpopularnije mjesto okupljanja *Matejuška*. To je jedan mol u samom centru, odmah do rive gdje se tradicionalno pije piva. Tu će se u večernjim satima uvijek nekog naći (osim ako vrijeme diktira drukčiji tempo). »Ča nije bija pametan ti stari rimski car, a ime mu je sami znate, Dioklecijan. Palac je svoj sagradija da nije zna ni sam, na najlipšem dila svita, taman usrid Splita«.

Ivan Čavrgov

Siječanj

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Veljača

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Svibanj

P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Lipanj

P	U	S	Č	P	S	N
	Kraj škole				1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
		Ljeto				

Rujan

P	U	S	Č	P	S	N
škola						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	jesen					

Listopad

P	U	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

20

HRVATSKA

RIJ

2019.

Ožujak

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
			Proljeće			

Travanj

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					
						Uskrs

Srpanj

P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Kolovoz

P	U	S	Č	P	S	N
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Studeni

P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Prosinac

P	U	S	Č	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	Božić		Zima		

KA
JEČ

NOVINARSKI KALANDOR

Lazar Stipić (1890. – 1944.)

Sudbina malog čovjeka je primjer koji nerijetko bolje objašnjava zamršene povijesne procese od uopćenih historijskih narativa. To potvrđuje slučaj **Lazara Stipića** (1890. – 1944.), nesvršenog studenta prava, stvarnog urednika *Nevena*, pokretača i urednika brojnih listova s kratkim vijekom i još slabijim učinkom, te lokalnog političara bez ikakvog utjecaja.

Kao i gotovo sve rodoljubive bunjevačke Hrvate u Bačkoj, Stipića 1918. zatičemo među onim snagama koje su promijenile vlast u Subotici i priključile Vojvodinu Srbiji. Kada je *Neven* 17. XI. ponovo pokrenut kao glasilo »slobode i jedinstva«, njemu je dopalo da bude njegov stvarni urednik. Međutim, poslije kratkog vremena napustio je redakciju *Nevena* i pokrenuo 19. XI. 1919. svoj list – *Narod*.

Nije prošlo mnogo vremena, taj list je stekao rđavu reputaciju u krugu *Nevenovih* suradnika. Tako se **Mijo Mandić** u pismu **Vasi Stajiću** od 11. I. 1920. žali na Stipića, ističući da je on »jedan vetrenjak-kalandor – bez ikakve ozbiljne kvalifikacije« (ROMS 13.223). Kalandor (kálándor) inače na mađarskom znači pustolov, avanturist.

Stipić je doista bio takav kako ga opisuje Mandić. Zato je 4. V. 1921. doživio neugodnost. Prema njegovoj priči, on je popodne 3. V. na vijest o sukobu policije i studenata Pravnog fakulteta izašao na ulicu ispred Općine. Ondje je zatekao studente, koji su, ne znajući mađarski, tražili da im protumači jedan sporni članak iz lista *Bácsmegeyi Napló*. Razuvjerivši ih da članak nije pisan protiv ugleda Fakulteta i studenata, već suprotno, nastavio je dalje. Našao se pred vratima Općine, gdje je docent Fakulteta **Mirko Kosić** rekao jednom detektivu »da se i onda vrši kundačenje, kada nije potrebno«. Čuvši to, Stipić je rekao da je »stid i sramno što se ovakve stvari dešavaju pred javnošću«. Kosić mu je na to rekao da je »bunjevačka svinja«, na što je Stipić odgovorio »da je isto takav Srbin kao on«. Zatim se, procjenivši »da se stvar gadno razvija«, udaljio.

Idućeg dana, 4. V., Stipić je poslom otišao u policiju. Ondje je zatekao Kosića, koji ga je pred kapeitanom **Vukićem** uvrijedio i udario po glavi. Uvrijeđen i ozlijeđen, pobrinuo se da se stvar dostavi do »sviju vladinih, političkih, policijskih i sudskih krugova«. Tako je *Narod* od 8. V. 1921. donio njegovu verziju priče. Kosić je na ovo reagirao, te je 9. V. napisao svoju verziju. Pozivajući se na zakon o tisku, tražio je od uredništva *Naroda* da je objavi. Pošto je ondje odbijen, obratio se *Nevenu*, koji mu je rado izašao u susret. Tako su 12. V. objavljeni Kosićevi demanti iz kojih vidimo da Kosić nije nikome kazao »bunjevačka svinja«. Naprotiv, Stipić je prvi pokrenuo svađu.

Sve u svemu, novinarstvo je Stipiću donijelo više štete nego koristi. Ono ga je, kako sâm piše Stajiću 10. III. 1925. upropastilo »ne samo materijalno, nego i moralno«. Od pretrpljene štete se nikada nije oporavio. Umro je 14. V. 1944. od posljedica oboljenja pluća. U gore citiranom pismu čitamo ćirilicom dopisane riječi: »Umro u subotičkoj bolnici kao puki siromašak« (ROMS 9286).

Vladimir Nimčević

Tenisač s boksterskim uzorom

15

Hrvati su brojčano mali narod, ali u nekim su područjima društvenog života iznimno uspješni. Prijemjerice, u sportu. Nogometaši su već opjevni u epskom pohodu na svjetsko srebro ljetos, rukometaši su desetljećima u samom svjetskom vrhu, atletičarke, skijaši, dizači utega i mnogi drugi, sve su to natjecatelji koji su Hrvatskoj donijeli i donose odličja najsajnijih boja.

Posljednji u nizu su tenisači, koji su koncem ove godine drugi put u povijesti osvojili Davisov cup i to protiv Francuske na gostujućem terenu. Iako je u finalu glavna zvijezda bio iskusni **Marin Čilić**, ogroman teret podnio je mladi heroj **Borna Ćorić**. A tko je taj dečko?

Rođen je 1996. godine u Zagrebu, premda voli istaknuti i svoje dalmatinsko podrijetlo po ocu Damiru. Već sa 17 godina osvojio je juniorski Grand Slam turnir US Open u pojedinačnoj konkurenciji, a od tada je član i hrvatske reprezentacije u Davisovu cupu. Prvi uistinu veliki uspjeh ostvario je 2014. godine kada je u četvrtfinalu ATP turnira u Baselu pobijedio velikog **Rafaela Nadala**. Osim Nadala, pobijedio je i **Andyja Murraya** 2015. koji je tada bio prvi na ATP ljestvici. Pobjeđivao je i **Alexandera Zvereva**, koji je kasnije ušao u prvih pet u svijetu, kao i **Dominica Thiema**. Prvi ATP turnir je osvojio je 2017. u Marakešu.

Tenis je počeo igrati kao petogodišnjak, a prema riječima majke **Željke**, balkon njihova stana na Savici je još kao dječak pretvorio u prostor za vježbanje, a u stanu je vježbao i reketom udarajući lopticu u zid. Od malena je znao što hoće: biti vrhunski tenisač. Svako je jutro ustajao u pola sedam i odlazio na trening, nikada mu to nije palo teško. No, kad ga pitaju tko mu je sportski uzor, zanimljivo je da to nije niti jedan tenisač. Bornin car je legendarni boksač **Mike Tyson**.

Sestra Bruna mu je velika podrška u životu, a čak mu je i ljubavna savjetnica.

»Realna je i kad je ljubav u pitanju. Uvijek mi kaže – ova ti je cura dobra, ova nije«, izjavio je Borna Ćorić u jednom intervjuu.

Pred Bornom je blistava karijera i već sada je jedan od najperspektivnijih tenisača u svijetu. Svjestan je svojih mogućnosti, ali je i čvrsto objema nogama na zemlji:

»Ja nikada nikome nisam rekao, čak ni ovako privatno – Čuj, ja ću biti broj 1. Samo sam iskreno rekao da je moja želja napasti broj 1. Sad, hoću li na kraju biti broj 1, 5, 15 ili 50, ja to ne znam... vidjet ćemo. Ali da ću napraviti sve, to je sigurno.«

Tomislav Perušić

SAN FRANCISCO – LAS VEGAS – NEW YORK

Nakon četiri mjeseca napornog rada u Estes Parku u Coloradu, došlo je ona dva tjedna o kojima svi pričaju – putovanja. Kažu: »To je najljepši dio programa« i za to nisu slagali. Prvi korak bio je napraviti odluku kamo putovati, kada i na koji način, a sve to u onim najgorim danima kada je, kako kažu naši čudni poslodavci Nepalci »Very busy, my friend«. Postoje razne mogućnosti, organizirana putovanja i izleti, ali mi (tri suputnice iliti supatnice u teškim *Work and Travel* danima) smo odlučile same organizirati svoje putovanje iz snova. Sada kada je sve to već uveliko prošlo, mogu reći da smo bile dobre organizatorice i da smo se snašle. S obzirom na lokaciju gdje smo boravile, ruta putovanja bila je San Francisco – San Diego – Las Vegas i New York.

koji smo najbolje upoznale tijekom samo tri dana obilaska. Tijekom boravka tamo shvatila sam da mi je veoma drago što sam imala mogućnost posjetiti takav grad, ali da nikada ne bih voljela živjeti tamo. Opće je poznato, a sada i ja potvrđujem da je San Francisco jedan od najskupljih gradova u Americi. Također, ovaj grad je pun iznenađenja koja, iskreno, barem ja, nisam očekivala. Ljuti taksist *Ubera* nas je, vjerovatno namjerno, kaznio ostavljajući nas u užasnom getu umjesto na željenoj lokaciji pa smo tako upoznale i nepredviđene predjele ovog grada. Geto, pun beskućnika, ogromnih momaka, kao i onih sitnijih s velikim cigarama i debelim lancima oko vrata. S druge strane, kada se uplašeno »odvučeš« u neke druge

New York

Četrnaesti po veličini i drugi grad po gustoći naseljenosti u SAD-u, San Francisco, bio je grad

Las Vegas

San Francisco

predjele Francisca, pomisliš kako je to jedan prefinjen, savršen, divan grad s veličanstvenim turističkim atrakcijama i divnim krajevima u kojima se nalaze viktorijanske i edvardijanske kuće obojene u tri ili više boja. Zaista se ima što vidjeti pa smo tako obišle mnogo toga, a izdvojila bih krivudavu Lombard ulicu, fascinantnu Palaču likovnih umjetnosti, *Fisherman's Wharf*, kao i *Pier 39*, mjesto s brojnim restoranima i prodavaonicama, kao i pogledom na smiješne morske lavove koji se lijeno izležavaju i ispuštaju čudne zvukove odmah pored doka. Izostavit ću mnoge stvari koje smo vidjele, ali naravno moram spomenuti toranj s kojeg se vidi cijeli grad i čuveni most Golden Gate koji je obavezna lokacija svakog turista.

Namjerno preskačem San Diego, koji ću vam, kao moju omiljenu destinaciju, predstaviti u sljedećem broju.

Las Vegas

Pred polazak u grad zabave i noćnog provoda, Las Vegas, shvatila sam da je otkazivanje prijevoza moguće i u velikoj Americi tako da... Srbijo, opraštam ti za poneke greške. Ova greška ili avantura donijela nam je novo iskustvo, a to je iznajmljivanje auta. Da, znam, to je bilo samo pet sati vožnje, ali s obzirom na to da smo sve tri ne tako redovni vozači – bila je avantura. Las Vegas? Treba ga posjetiti, ali ja u njemu ne bih ostajala duže od tri dana. S obzirom na to da smo bile tamo tijekom radnih dana, nije bilo toliko ludo koliko kažu da je vikendom. Gužva na ulicama, popularan kič, pokoja originalna atrakcija, nevjerojatni hoteli, ogromna kazina i brojna šoping mjesta. Naravno, na svakom ćošku su prisutne kockarnice i kazina koja stvarno mogu biti problem svakome tko se u njima zadrži predu-

go. Mene je krenula ona početnička sreća (41 dolar) i iskreno, bilo mi je teško otići.

Moram izdvojiti zaista lijepu muzičku fontanu koja u određeno vrijeme dana počinje svirati i praviti akrobacije s vodom, kao i čuveni muzej voštanih figura gdje smo imali priliku slikati se s lažnim (na fotkama pravim) popularnim ličnostima. Prvi restoran u koji smo otišle – bio je bugarski, jer smo bile željne naše hrane...

New York

Čuveni, mnogima omiljeni i najpopularniji grad u Americi. Imala sam samo dva dana za New York pa ne mogu reći da sam ga bolje upoznala, ali imam dojam kako je njegova popularnost preuveličana i da su filmovi odradili svoje. Mada ne mogu zaniijekati da je veoma *kul* osjećaj kada šetaš New Yorkom s tradicionalnim *hot dogom* kupljenim na ulici, a pored tebe prolaze žuti taksiji dok se osvrćeš na ogromne zgrade, divne parkove i raznorazne akrobacije na ulicama. Čaroban *Brooklyn Bridge* – ogromno iskustvo tijekom kojeg sebi pokušavaš dokazati da jesi u New Yorku, zatim cijeli Manhattan, prelijep filmski Central Park, čuvena Grand Central stanica, prenapuženi Times Square i veličanstveni pogled s Empire State zgrade. A onda u jednom momentu zaviriš u kinesku četvrt, dok si samo poslije nekoliko koraka u preslatkoj talijanskoj, sve s restorančićima na ćošku. Pa pojedеш pastu i kupiš lančić na ulici, ne razmišljajući o cijeni, jer ti je u glavi samo pitanje »Kako da se sjećam ovoga vječno?«. Ogromno iskustvo, premalo vremena i nada da ću jednog dana doći opet i zavoljeti ga do kraja.

Poslije mnogobrojnih avantura došlo je vrijeme za onu posljednju – povratak kući. Povratak s milijun fotografija, bezbroj doživljaja i osjećaja koji se vrte svaki put kad uđem u album »Amerika«. Treba ići, vidjeti i doživjeti, okusiti različite vrste hrane, naučiti koristiti sve aplikacije za putovanja, govoriti stranim jezicima i sjesti na beton kada shvatiš da si u tom dalekom svijetu opet u nevolji, ovaj, avanturi.

Tekst i foto: Kristina Ivković Ivandekić

MANIFEST ili carevo novo odijelo?

Je li vam se nekada dogodilo da idete ulicom i iznenada osjetite duboku potrebu da promijenite putanju, te krenete drugim putom? Putom kojim nikada niste išli, putom o kojem nikada niste mislili? Junaci serije *Manifest* (autor: **Jeff Rake**) koja se premijerno prikazuje na NBC kanalu, jesu. I to, nakon što je zrakoplov na koji su se ukrkali travnja 2013. godine, nakon snažne turbulencije sletio u zračnu luku, pet godina kasnije, a da oni nisu ni osjetili koliko je vremena prošlo.

Prošlo je osam godina otkako je serija *Lost* prestala s emitiranjem. Također, skoro godinu dana prošlo je i otkako je završena serija *The Leftovers*, koja također ima *sci-fi* premisu, a koja propituje ljudsku vjeru u život i sve što sutrašnjica može donijeti. Ovoga puta, u slabijoj produkcijskoj izvedbi, bar kada je u pitanju kvaliteta, NBC je otjelotvorio sličnu priču, koja također propituje ono nesvjesno u čovjeku.

Intuitivno dobro

Priča serije *Manifest* počinje nakon što Melissa (**Michaela Stone**), njezin brat Ben (**Josh Dallas**) i njegov sin Cal (**Jack Messina**) odluče vratiti se kući s odmora, odgođenim letom uz bonus od 400 dolara. Benova supruga Grace (**Athena Karkanis**) i Calova sestra bliznakinja Olive (**Luna Blaise**), zajedno s Melissinim i Benovim roditeljima, odluče poći već bukiranim letom. Nakon snažne turbulencije, zrakoplov sleće, a na aerodromu nastaje opsjedno stanje jer se ispostavlja kako je prošlo pet godina otkako su poletjeli. I uistinu, radnja tek počinje: putnici koji su se zatekli u zrakoplovu, nakon vraćanja na tlo, intuitivno počinju osjećati određene stvari koje im izazivaju strah. Tako Melissa, inače policajka, prolazeći pored ograde iza koje su zatočeni psi, iznenada osjeti kako ih mora osloboditi. Melissa isprva ne učini to, ali nakon što cijelu noć

ne može zaspati od glasova u glavi, ona ipak odlazi do mjesta gde su zatvoreni psi. Tu zatiče i Bena koji je također čuo glas. Zbunjeni, puštaju pse, ali ubrzo bivaju uhvaćeni, te policija ponovno zatvara pse, a Melissa biva prinuđena ispričati se čovjeku u čijem su vlasništvu psi. U tome času glas opet uzbuđuje Melissu, koja počinje lutati po zgradi, te pronalazi dvije zatočene žene koje je čovjek namjeravao prodati u bijelo roblje.

Dodatni zaplet nalazi se i u tome što Nacionalna agencija za sigurnost pokušava što više saznati o putnicima, te Melissa i Ben odluče tajiti »pozive« kako ne bi završili na stolu za seciranje i eksperimente. Ali to nije sve: kako »pozivi« postaju sve učestaliji, junaci ostaju zatočeni u opasnoj okolini jer ne mogu procijeniti jesu li sami sebi neprijatelji ili je pak okolica jedan veliki neprijatelj dok se u njima budi davno zaboravljeno, intuitivno dobro.

Odgovori na pitanja

Kvaliteta glume, režije i produkcije serije upitna je, kako to obično i biva kada se radi o seriji hiperprodukcije mainstream mreže kakva je NBC, ali plot serije zbilja obećava. Prikazano je tek devet epizoda, od sedamnaest koliko prva sezona ima, i u razvitku zapleta nitko nije pošteđen: ni porodični odnosi, tajni eksperimenti vlade kao ni velike kompanije koje su možda pronašle način kako bi provele kontrolu nad ljudima i učinili ih svojim vlasništvom (iako je posljednja predodžba možda već naša zbilja).

Teško je govoriti o tome što će biti odgovori na sva pitanja koja je serija stavila na stol, kao i hoće li odgovora uopće i biti. Ono što je mnogo zanimljivije jesu pitanja i odgovori koje mi, kao gledatelji, sebi postavljamo kada smo suočeni s ovakvom vrstom priče.

Kvaliteta serije nalazi se u zanimljivim karakteristikama i misterioznom zapletu koji gledatelju daje mogućnost da sam stvori nebrojeno mnogo predodžbi o tome što se događa njenim junacima. Jedna od tih predodžbi jest ona najplemenitija a izravno vezana za ono najbolje u ljudima, koje često ostaje uspavano i zaboravljeno, u sposobnosti da suosjećamo i osjetimo se cjelinom s ljudima i prirodom. No, je li i kreator serije mislio isto ili pak ima drugo stanovište saznat ćemo sljedeće godine kada je planirano emitiranje ostatka prve sezone serije.

Dejan Prčić

Foto: realitytvworld.com

NAJBOLJE iz 2018. godine

1. Kamasi Washington – *Heaven and Earth*

Svi koji makar malo shvaćaju glazbu ozbiljnije trebali bi obratiti pažnju na rad ovog čovjeka. *Heaven and Earth* je drugi album jazz saksofoniste **Kamasija Washingtona** i može se reći kako ovaj album opravdava cijeli *hype* koji se prethodnih godina stvara oko Kamasija. Prošlo je mnogo godina otako se neki jazz glazbenik toliko probio izvan jazz okvira, njegova glazba govori za sebe. Čista desetka!

2. Kurt Vile – *Bottle It In*

Čovjek s najboljim imenom za rokenrol niže izdavanja i projekte iz godine u godinu, uvijek nudeći nešto novo u svom zvuku, ali uvijek prepoznatljiv. *Bottle It In* je psihodelična folk rock meditacija, sonična i sanjiva u isto vrijeme, album koji ima potencijal da vam se opasno uvuče pod kožu.

3. Yo La Tengo – *There's A Riot Going On*

Album za tihi, refleksivnu, sobnu revoluciju. Ovo je petnaesti studijski LP Yo La Tengo, jednog od najkonzistentnijih indie bendova što se tiče kvaliteta albuma. Ovaj bend ima nekoliko klasika u svojoj diskografiji, a čak i sada, nakon gotovo 35 godina postojanja, ostaju zanimljivi i dosljedni sebi.

4. Arctic Monkeys – *Tranquility Base Hotel & Casino*

Jedan od rijetkih uistinu velikih bendova današnjice, **Alex Turner** i ekipa su morali sebi postaviti *Fleetwood Mac* pitanje, odnosno kako nastaviti nakon velikog komercijalnog uspjeha. Njihov prethodni album *AM* je bio krcat pjesmama koje su prepoznate kao hitovi i kao *FM* prije njih, album nasljednik je potpuno drukčiji, a *AM* eksperimentiraju s novim zvukom i konceptom. Nijedan album ove godine nije toliko podijelio kritiku.

5. Svemirko – *Tunguzija*

Ni za jednim bendom iz regije prašina se odavno nije toliko podigla kao za Svemirkom, bendom koji osvaja publiku gdje god da nastupi. Na *Tunguziji* dalje razvijaju svoj retro pop zvuk s neizo-

stavnim emo macho senzibilitetom. Zabava za cijelu obitelj.

6. Spiritualized – *And Nothing Hurt*

Povratak starog majstora **Jasona Piercea** koji nastavlja tradicionalno sa svojim brendom transcendentalnog, simfonijskog space rocka. Suočavajući se s egzistencijalnim pitanjima, *Spiritualized* vas vodi u kraći kozmički obilazak.

7. Jack White – *Boarding House Reach*

Mesija modernog roka **Jack White** vraća se s novim albumom, na kom pokušava pomjeriti granice žanra, uvodi nove elemente u svoj zvuk i osuvremenjuje ga. Čini se kako White pokušava otkriti kako bi rock mogao zvučati kroz 10 godina. Ostaje nam da vidimo.

8. Father John Misty – *God's Favourite Customer*

Folk propovjednik za 21. stoljeće, otac Misty je u dobroj seriji. Hipster, šaman, mistik, pjesnik **Josh Tillman** je jedan od najinteresantnijih autora danas. Dovoljno je poslušati *Just Dumb Enough to Try* i shvatit ćete zašto je ovaj trubadur i ove godine u top izdanjima.

9. Hinds – *I Don't Run*

S vremena na vrijeme pojavi se neki bend koji vas podsjeti na to što to zapravo znači biti mlad, zabavljati se s prijateljima, imati bend, živjeti život kao da je film. A ako poanta rock and rolla nije zabava s ekipom, što je? To ove četiri djevojke iz Španjolske znaju najbolje i imaju neke zarazne pjesme da to dokažu.

10. The Internet – *Hive Mind*

Jedno od najzvučnijih imena modernog R'n'B zvuka, *The Internet* nastavlja sa svojom neo soul magijom. Ova grupa mladih glazbenika iz albuma u album sazrijeva zajedno i njihov napredak se vidi u svim poljima, od produkcije do samog pisanja. Ovo je njihov najbolji rad do sada, odličan album od početka do kraja.

Ivan Benčik

Praznična EUFORIJA

Kao i na kraju svake godine, što se mode tiče, nema mnogo razmišljanja i pre-mišljanja. Skoro uvijek pa isto. Džemperi s božićnim motivim, karirani dezeni, zvončići, ove godine su posebno aktualne zvonaste traperice, koje uz lijep džemper izgledaju potpuno retro, praznično i moderno.

Mada vjerujem da većina tijekom ovih zimskih dana više obraća pažnju na to da su u toplom i udobnom, te se o modi i ne razmišlja mnogo. Sreća, pa je takav trend u modi – široki džemperi, široke traperice, ravne čizme... sve u svemu

udobnost na prvom mjestu. Međutim, svatko se ipak misli o novogodišnjoj večeri, gdje uglavnom zaboravljamo udobnost što se odjeće tiče.

Ove godine izaberite nešto šljokicavo, crveno ili ljubičasto, sve navedeno ove godine dominira u svijetu mode i modnih trendova – a posebno tijekom praznika. Haljine od materijala sa šljokicama, na preklop su ove godine posebno popularne među djevojkama, i to u bilo kojoj boji. Ovaj tip haljine dobro stoji svim djevojkama jer naglašavaju dobre strane, a usput i sakriju nedostatke upravo zbog materijala i šljokicavog dezena. Ja preporučujem uz njih čizmena štiklu, ili ako neko posebno voli salonke, može i to u svakom slučaju. Nakit uz šljokice treba se pažljivo birati, te obratite pažnju da ne pretjerate. Dovoljne su minđuše ili jednostavan lančić ili čoker ogrlica.

U svakom slučaju bitniji je osjećaj u novogodišnjoj noći, te vam svima želim lijep provod i puno uspjeha i sreće u novoj godini.

Milijana Nimčević

Foto: ririfashionstore.com; h&m katalog

Modni događaj sezone

Serbia Fashion Week (SFW) je još jednu sezonu zaredom okupio ljubitelje i poznavatelje mode i dizajna. Srpski tjedan mode se već godinama održava u Novom Sadu dva puta godišnje, u proljeće i u jesen. U posljednjih nekoliko godina narastao je u internacionalni događaj, jedan od rijetkih takve vrste na Balkanu.

Fashion week je odista mnogo više od mode i revija. To je prilika za sve *fashion addicts* da se nađu na jednom mjestu i da dugo debatiraju o trendovima i modi. Ovaj događaj je prilika za svakog tko voli modu, da joj bude korak bliže. Na SFW-u se možete naći u istom redu s najvećim imenima srpske, balkanske i svjetske ne samo modne scene, već i umjetnicima, muzičarima, glumcima itd.

Edukativni programi

Ovaj događaj je također prilika za sve mlade da nauče mnogo toga ne samo o modi, već i o upravljanju tim poslovima i poslovanju. *Serbia Fashion Week* svake godine daje priliku desetinama volontera da sudjeluju u organiziranju ovog velikog događaja.

Ove sezone održano je predavanje o studijima mode u Italiji, a zainteresiranima su dani savjeti ako se odluče to i studirati.

Raspravljalo se ove godine na panelu i o tome tko to diktira što i kada će se nositi – novinari i *influenceri*, dizajneri ili pak neki ljudi koje ne znamo, ljudi u tekstilnoj industriji. Trendovi su nešto neizostavno u modi, ali mnogo je bitnije razviti vlastiti stil koji je dugovječan.

Domaći dizajneri

Pop-up shop koji SFW organizira je još jedan vid kojim ova manifestacija pomaže domaće dizajnere.

Eden atelier predstavio je kolekciju vrlo elegantnih večernjih haljina koje su dočekanе uz uzdahe dama iz publike. Haljine su napravljene s dosta truda i mnogo je pažnje posvećeno detaljima. Odjeća je ličila na nešto gotovo bajkovito, ukrašeno kristalima, čipkom i beskrajno dugim tilom.

Poznati dizajner **Boško Jakovljević** je nakon Beograda svoje kolekcije prikazao i u Novom Sadu. Prvo, njegova kolekcija *Factory*. Odjeća je u vrlo urbanom i opuštenom duhu. Uglavnom se sastoji iz dukserica i različitih trenirki. Boje i printovi su veoma upečatljivi i šareni, očigledno pravljeni za mlade. Njegova druga kolekcija *Martini Vesto* pravo je osvježanje za dosadnu domaću mušku modnu scenu. Odijela koja je dizajnirao su savršeno krojena, ali urađena od kvalitetnih materijala u zanimljivim bojama i dezenima. Ona trebaju oslikati novu modernu generaciju, koja nosi ono što joj se dopada bez obzira na »etikete«. U istom duhu Boško je dizajnirao i nekoliko odijela za devojkе u duhu *masculin-feminine*.

Revije eminentnih domaćih dizajnera bile su prilika i mladim manekenima i manekenkama da se predstave na domaćoj modnoj sceni. Međutim, nisam mogla ne primijetiti da su modeli svake godine sve mlađi i mlađi. Ovo me je navelo i na razmišljanje o mladima u ovoj industriji. Mislim da bi u budućnosti ovaj i drugi događaji trebali promijeniti svoju politiku pri odabiru modela.

Andrea I. Darabašić

Kezz u KC Labu

Tamara Ristić, poznatija kao Kezz, nastupit će večeras (21. prosinca) u Kulturnom centru *Lab* u Novom Sadu, s početkom od 22 sata. U pitanju je jedna od najoriginalnijih glazbenica na domaćoj sceni. U svojoj glazbi kombinira elemente elektroničke glazbe, popa i etno zvuka.

Posjetitelji će imati priliku uživati u zaista originalnoj i zanimljivoj fuziji žanrova koja nikog ne ostavlja ravnodušnim i sve pokreće na ples, navodi se u najavi koncerta.

Obojeni program u Novom Sadu

Kulturni rock bend Obojeni program održat će veliki solo koncert 22. prosinca u Novom Sadu, na Novosadskom sajmu u hali 6. Nakon sjajnih koncerata na glavnoj bini Exit festivala, klupskih svirki po Beogradu i regiji ovo je njihov povratak na lokalnu binu. Obojeni program je bend koji postoji skoro četiri desetljeća i od prvog dana nametnuli su se kao sastav s autentičnim glazbenim izrazom. Kebra i Obojeni program su ti malobrojni sretnici kojima nije problem da sebe nanovo izmišljaju, da probaju nešto novo, da riskiraju i iznenađuju. Od 1980. godine do danas kroz bend je prošlo bar pedeset glazbenika.

22

EJO u Subotici

U nedjelju, 23. prosinca, u Omladinskom klubu *Skladište* Fondacije *Danilo Kiš* u Subotici koncert će

održati bend EJO / Ethno Jazz Orchestra. Početak je u 20 sati. Ethno Jazz Orchestra donosi neobičnu simbiozu tradicijskih melodija Balkana, afričkih utjecaja i jazz glazbe. Članovi koji čine sastav dolaze iz Čačka, Subotice, Rume i Kosovske Mitrovice.

Repetitor u Gerila Baru

U novosadskom *Gerila Baru* idućeg petka, 28. prosinca, nastupit će garažni rock/post-punk trio iz Beograda Repetitor. U pitanju je jedan od najzanimljivijih i najprodornijih mladih bendova iz naše

regije. Iza sebe imaju tri albuma i bezbroj koncerata i turneja širom regije i Europe, a oduševili su i publiku u Kini i Rusiji. Kao predgrupa nastupit će trio Proto iz Beograda. Početak je u 23 sata.

The Cure na Exitu

Jedan od najvećih bendova u povijesti popularne glazbe The Cure stiže prvi puta u Srbiju! Iduće godine kreću na jubilarnu i možda posljednju turneju povodom 40 godina postojanja benda, u okviru koje će nastupiti i na uglednom novosadskom festivalu *Exit*. Na inzistiranje benda, *Exit*, trenutni nositelj europske šampionske titule, našao se među odabranim festivalima, pa će na zadovoljstvo domaće publike, kao i gostiju iz cijelog sveta, The Cure nastupiti 4. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi. Više informacija na www.exitfest.org.

PREPORUKA

Mangroove - Srce

Četvrti album zagrebačke grupe Mangroove je još jedan od dobrih albuma u ovoj plodonosnoj godini (bar što se tiče regionalnih bendova). *Srce* je pun pogodak, Mangruvi kroz 16 pjesama na albumu istažuju i kombiniraju razne glazbene stilove, od soula, funka, jazza, elektronike, psihodelije... da ne nabrajam dalje. Glazbeno gledano, bend je na vrhuncu zadatka. No čini se kako je sve leglo na svoje na ovom albumu, tekstovi, pjevanje, instrumentali, čak i remiksi koji su dodatak na albumu, samo pozitivno pridonose i unose neku novu snagu i svježinu. Nisam mislio kako ću ikada čuti neki bend koji će se makar približiti magiji kakvu su imali Jinx, no pojavilo se *Srce*. Meni je ovaj LP bio pravo iznenađenje, *Mangruvi* imaju mnogo toga za ponuditi. Svaka čast.

Najbolje pjesme: *Sanjala sam ljubav*, *Srce*, *Ljubavi ni za lijek*, *Ljeto bez nas* i *Laka sam*.

I. Benčik

Glazbena ljubav

Snimljen prema romanu *Juliet, gola* (*Juliet, naked*) popularnog engleskog književnika **Nicka Hornbyja**, film *Glazbena ljubav* je romantična komedija o životu i novim životnim prilikama. Pravi tip komercijalnih filmova koji se lansiraju baš za novogodišnje praznike. No, to ne znači da nije zabavan i zanimljiv...

Glavna junakinja Annie se nalazi u dugotrajnoj ljubavnoj vezi s Duncanom, opsesivnim obožavateljem opskurnog rock izvođača **Tuckera Crowea**. Međutim, kada se u javnosti pojavi akustična demo snimka jednog od Tuckerovih hitova od prije dvadeset i pet godina, životi Annie i Duncana do temelja će se promijeniti pogotovo nakon što se susretnu s do tada neuhvatljivim rockerom... Režiju potpisuje **Jesse Peretz** a u filmu igraju: **Ethan Hawke**, **Rose Byrne**, **Phil Davis**, **Chris O'Dowd**...

K. U.

Demian

Hermann Hesse je veliki njemački pisac i dobitnik Nobelove nagrade za književnost. Sa svojim romanom *Demian* zauzeo je visoko mjesto u svjetskoj književnosti. Povijest i mladost glavnog junaka Sinclaira je tema Hesseova romana. Kroz životnu priču junaka Hesse će postaviti pitanje egzistencije, sreće i krivice i natjerati čitatelja da razmišlja o svojim postupcima. U Sinclairu vodi se borba između građanskih normi, onoga što je prihvatljivo i želje za »idealnim životom« jednog mladića. Ovaj roman govori o odrastanju i sazrijevanju, odlukama koje mogu promijeniti život i o ostvarenju vlastitih želja. Odnos Sinclaira i Demiana bit će predmet razmišljanja tijekom romana, a njihove ličnosti arhetipovi su mladih koji žele nešto više od života. *Demian* je blizak mladima između čitatelja i glavnog lika stvara se neka tajanstvena veza koja se zasniva na razumijevanju. Svaka Hesseova rečenica u romanu sa sobom nosi dozu mističnosti.

I. Darabašić

